

Hadikné Végh Katalin

Gondolatok egy diákszínjátszó fesztivál kapcsán

Tisztelt Szerkesztőség, kedves Olvasók!

A Madách Imre Gimnáziumban a diákszínjátszás régi hagyományokra, nagy tradíciókra tekint vissza. Az iskolai diákszínjátszás – és valójában az egész korabeli kulturális élet – megrázó és felkavaró eseménye volt, amikor 1956 után először mutatta be a Lengyel György vezette diákcsapat Madách örökérvényű művének, *Az ember tragédiájának* színpadi változatát. Az akkori hatalom nem nézte jó szemmel az eseményeket, hiszen a falanszter riasztó világképében önmagára ismerhetett, saját működésének lecsupaszított modelljével nézhetett szembe.

Iskolánkban évtizedek óta folyik magas színvonalú művészeti oktatás a drámaórák keretében, és ugyancsak hosszú ideje működik igen magas színvonalon az iskola Thália színpada és pantomimcsoportja. A tradíciók ápolása és folytonosságuk fenntartása miatt hirdetjük meg már egy évtizede minden évben a diákszínpadok vetélkedőjét. Ez a nagy jelentőségű rendezvénysorozat a magyar munkaközösség éves munkatervébe is beépül. A vetélkedő kiírásának szempontjait májusban rögzítjük, és a szempontsört évente újraértékeljük. Mivel a döntőre minden évben iskolánk névadójának születésnapján, január 21-én kerül sor, gyakran adtuk már feladatul *Az ember tragédiája* valamelyik színének adaptációját, de szerepelt már a kiírásban XX. századi magyar dráma vagy több kötelező olvasmány színpadra vitele is. Az idei tanévben – lévén 2008 a reneszánsz éve – Shakespeare valamelyik drámai szövege alapján kellett elkészülniük a maximum 15 perces színdaraboknak. A kiírás egyik alapvető követelménye az időtartam betartása volt. A diákoknak lehetőségük volt arra, hogy a drámaszövegbe vendégszöveget is beleírjanak, ez azonban mennyiségileg nem uralhatta az eredetit. Emellett zenével és mozgással is ki lehetett egészíteni az eredeti szöveget.

Az első fázisban az osztályok különböző módon kezdtek munkához. Elolvastak négy-öt darabot, majd közös megbeszélés után kiválasztották azt, amelyik az osztálynak a legjobban tetszett. Idén 14 osztály produkciója készült el, és Shakespeare művei közül tíz darabnak az adaptációját láthatta a közönség színpadon. Nem kell hangsúlyoznom, micsoda jelentős dolog az, hogy diákjaink egy hónapon keresztül – amíg a szövegek memorizálása folyt – veretes shakespeare-i blank verse-eket ismételtettek fennhangon, nem pedig silány reklámszövegeket hallgattak nap mint nap.

Ha már megtalálták a megfelelő darabot, elkezdődött a munka második fázisa: a kiválasztott darab adaptációjának megvalósítása. Itt kétféle megoldás született: vagy egyetlen jelenetet középpontba állítva készült el a színpadra szánt mű, vagy az új darab a teljes szöveg meghúzásával felidézte a dráma legfontosabb eseményeit. A lineáris és globális kohézióról hallott – sokszor száraz elméleti – ismereteket most módjukban állt diákjainknak átültetniük a gyakorlatba: nem kis feladat ugyanis úgy összesűriteni az eredeti művet, hogy a redukálódott szöveg is koherens legyen. Az elkészült produkciók nagy része ezt a nehezebben megvalósítható, második megoldást választotta.

Ezt követően kezdődött az igazi munka: szövegelemzéssel meg kellett ismerni a szereplőket, fel kellett építeni a karakterek teljes életrajzát, fel kellett tárni a jellemek egymáshoz való viszonyát, egy-egy központozási jel értelmét megfejteni és így tovább. Amikor már „élt” a szöveg, megkezdődhetett a térbe való kivetítése, azaz megkezdődhetek az első színpadbejárások és színpadi próbák. A közösség minden tagja aktivizálódott: aki nem kapott szöveges feladatot, az résztvevője lehetett a tömegjeleneteknek, vagy válogathatott zenét, festhetett díszletet stb.

Azt, hogy Shakespeare szövege élő szöveg, mi sem bizonyítja jobban, mint azok a zseniális üzenetsorok és értelmezések, amelyeket előhívott: az egyik Julius Caesar-előadás például tökéletesen modellálta a zsarnoki rendszer működését, időtlenné téve annak öröktől fogva jelen lévő elemeit; vagy egy másik darabban a mai, diák Prospero, miután elmondta a híres zárómonológját, eltűnt egy kukában, amelyet azután társai közönyösen kitoltak a színről.

Lehet-e ennél megrázóbban és egyszerűbben kifejezni e mai nemzedék kultúránkért érzett aggodalmát? És amíg ők irodalom és művészet sorsáról ilyen felelősséggel gondolkodnak, addig nekünk, felnőtteknek, nincs mitől félnünk.

Budapest, 2009. február 27.

Hadikné dr. Végh Katalin
a magyartanári munkaközösség
vezetője

Hadikné Végh, Katalin: Reflections on a student drama festival

Az írás szerzőjéről

Hadikné Végh Katalin
Madách Imre Gimnázium, Budapest, Magyarország
hadikkati[kukac]freemail.hu